پژوهش در جراحی

خطر نسبی

ترجمه و تلخیص و بازنگاری: دکتر سیدعباس میـرمالک*

چکیده:

خطر نسبی میزان بروز بیماری در گروه مواجهه یافته با عامل بروز به نسبت بروز بیماری درگروه مواجهه نیافته است. هرچه عدد بدست آمده از یک بزرگتر باشد نشان دهنده افزایش بیشتر احتمال بروز بیمار در مواجهه با عامل مورد نظر در مقایسه با عدم مراجعه با عامل مورد نظر است.[1و2]

مقدمه

خطر نسبی (Relative risk) نشان دهنده احتمال بروز بیماری در مواجهه با عوامل و شرایط بیماری‌زا است. به عنوان مثال در خانم‌هایی که پستان درجه اول آن (خواهر و مادری) سرطان پستان داشته‌اند، احتمال بروز سرطان پستان در باقیمانده عمرشان چهار برابر بیشتر از خانم‌هایی است که سابقه فامیلی سرطان پستان نداشته‌اند.[4]

به عنوان مثال میزان بروز سرطان پوست را در ماهیگیران و کشاورزان در مقایسه با افراد دیگر جامعه که در معرض اشعه آفتاب نیستند را می‌توان بررسی کرد.

محاسبه خطر نسبی (Relative Risk) : خطر نسبی را در مطالعات هم گروهی به طورمستقیم می‌توان محاسبه کرد. به طور مثال:

الف- کشاورزانی که در (معرض تماس با آفتاب) مبتلا به سرطان پوست شده‌اند.

ب- کشاورزانی که در (معرض تماس با آفتاب) مبتلا به سرطان پوست نشده‌اند.

ج- کارگران معدن (عدم مواجهه با اشعه آفتاب) که مبتلا به سرطان پوست شده‌اند.

د- کارگران معدن (عدم مواجهه با اشعه آفتاب) که مبتلا به سرطان پوست نشده‌اند.

* استادیار گروه جراحی عمومی، دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی، واحد تهران

تاریخ وصول: 1405/03/02

نویسندهٔ پاسخگو: دکتر سیدعباس میرمالک

تلفن: 88787561

Email: amirmalek@iautmu.ac.ir
mirmalek34@gmail.com

لطفاً این مقاله را به این صورت استناد کنید:

میرمالک س ع. خطر نسبی. نشریه جراحی ایران. دوره 34، شماره 3، پاییز 1405، 120-122. doi: 10.22034/ijs.2026.743648

	بیمار	سالم
مواجهه با اشعه آفتاب	الف	ب
عدم مراجعه با اشعه آفتاب	ج	د

میزان بروز بیماری (سرطان پوست) در گروه مواجهه یافته (مثلاً گروه الف) برابر است با تعداد بیمار در معرض خطر تقسیم بر کل افراد مواجهه یافته با خطر (بقیه کشاورزان مورد مطالعه که بیمار نشده‌اند).

میزان بروز بیماری (سرطان پوست) در گروه مواجهه نشده با عامل خطر (کارگران معدن که در معرض اشعه آفتاب نیستند) برابر است با میزان بیماران مبتلا به سرطان پوست مواجهه نشده با عامل خطر تقسیم بر کل جمعیت مورد مطالعه که در معرض اشعه آفتاب نبوده‌اند (مثلاً کارگران معدن).[2]

همانند میزان بروز **(Odds ratio)** : خطر نسبی را نمی‌توان در یک مطالعه مقطعی اندازه‌گیری کرد.[4]

با توجه به مثال‌های فوق خطر نسبی را در مطالعات موردی - شاهدی نمی‌توان اندازه‌گیری کرد. اما چنانچه شروط ذیل تامین شود، نسبت شانس می‌تواند برآورد تقریبی مناسبی از خطرنسبی باشد.

الف- زمانی که بیماری مورد نظر در مطالعه شیوع زیادی در جامعه نداشته باشد.

ب- هنگامی که موردهای مطالعه شده از نظر سابقه مواجهه، نماینده واقعی کل افراد مبتلا به بیماری در جمعیت انتخاب شده باشند.

ج- زمانی که شاهدهای مطالعه شده از نظرسابقه مواجهه با عامل بیماری نماینده واقعی کل افراد غیربیمار در جمعیت انتخاب شده برای مطالعه باشند.[2-6]

اگر تصاویر به دست آمده برابر یک باشد حاکی ازآن است که عامل خطرساز مورد نظر در بروز بیماری تاثیری ندارد.

اگر مقدار به دست آمده بزرگتر از یک باشد نشان دهنده افزایش میزان احتمال بروز بیماری در مواجهه با آن عامل خطر است.

اگر تعداد به دست آمده کمتر از یک باشد نشان دهنده از محافظتی مواجهه شدن با عامل در بروز بیماری خواهد بود. به عنوان مثال استفاده از چتر و سایه بان در گروه مواجه با اشعه آفتاب و بررسی کاهش میزان سرطان پوست در مقایسه با کشاورزان که از چتر و سایه‌بان استفاده نمی‌کنند.[6]

References:

1. // fa. wikipedia.org.
2. // blog. faradars.org.
3. // www.sid.ir.
4. habbastabar.blogfa.com/posti/8.
5. damesh goobehdasht.bloga.com /post/5.